

VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie
28 oktober 2020
Online via Zoom

**Index verslag vergadering raadscommissie
28 oktober 2020**

1.	Vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen voorzitter	3
3.	Mededelingen van en vragen aan wethouder Voorink, vervangen door wethouder Scheepers	3
4.	Commissievoorstel Democraten Hilversum Gebiedsagenda 1221	3
5.	Omgevingsvisie Hilversum 2040, herzien plan van aanpak	13

RAADSCOMMISSIE ONLINE

Aanwezig bij aanvang:

Voorzitter: H.R. Jaarsma.

Griffier: mw. W.G.J. Drenth.

fracties: Hart voor Hilversum: M.F. Eerenberg; D66: mw. M.I. van Vliet; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: E.J. Kruijswijk Jansen; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. J. Kalk; SP: P.H.J.R. van Rooden; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: H.P. Blok; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.

College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

De voorzitter:

- opent de vergadering om 20.02 uur en heet allen welkom.

1. Vaststellen agenda (0.0)

De SP:

- doet het voorstel van orde het plan van aanpak omgevingsvisie op 29 oktober a.s. te bespreken als agendapunt 4 uitloopt tot na 22.00 uur.

Het voorstel van orde van de SP wordt in stemming gebracht en unaniem aangenomen.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen voorzitter (0.2)

Wethouder Scheepers vervangt de afwezige wethouder Voorink.

3. Mededelingen van en vragen aan wethouder Voorink, vervangen door wethouder Scheepers (0.2)

Er zijn geen mededelingen.

4. Commissievoorstel Democraten Hilversum Gebiedsagenda 1221 (0.3)

Woordvoerders

fracties: Hart voor Hilversum: M.F. Eerenberg; D66: mw. M.I. van Vliet; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: E.J. Kruijswijk Jansen; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. J. Kalk; SP: P.H.J.R. van Rooden; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: H.P. Blok; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.

College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

Insprekers

De heer Triebels (bewonersgroep Liebergerweg):

- constateert duidelijke, maar vrijblijvende kaders over participatie en bouwdichtheid, omdat de gemeente participatieregels eenzijdig wegstreept; bouwdichtheidskaders worden opgerekt tot het dubbele van wat in de gebiedsagenda is afgesproken en opgerekt tot hoogstedelijk bouwen, wat leidt tot een desastreus resultaat: volgepropte ontwikkellocaties met veel beton; verkeersbewegingen vanuit 500/600 woningen die worden afgewenteld op zijn woonstraat;
- is na decennia van lelijke loodsen en vrachtwagenellende leefbaarheid en echt groen beloofd en vraagt zich af wat er van die belofte overblijft;
- komt het plan als een dictaat over, beklonken in intentieovereenkomsten tussen de gemeente en ontwikkelaars;
- memoreert een intensief samenwerkingstraject uit begint 2019 dat ceremonieel is ondertekend, waarna het traject een black box werd;

- kenschetst het nu gebeurde als een contractbreuk als men de gebiedsagenda ziet als een maatschappelijk contract, wat dodelijk is voor het vertrouwen;
- laat weten dat bewoners zich grote zorgen maken over die contractbreuk, die tot uiting is gebracht in het filmpje 'Zorg om bouwdichtheid';
- meent dat het zo niet goed gaat en er echt iets moet gebeuren aan de kaders van de gebiedsagenda; die kaders moeten body krijgen, het vrijblijvende moet eraf en de participatie moet hersteld;
- stelt dat er nu een laatste echte kans is om zaken ten goede te keren.

De SP:

- informeert hoe het participatietraject 1221 in de omgevingsvisie zou moeten passen.

Leefbaar Hilversum:

- complimenteert de heer Triebels met zijn filmpje en zijn zoekwerk in de wijk en vraagt hoe het voor hem voelt als daarmee niets gebeurt en wat zijn advies daarover aan raad en college is om zich wel gezien te voelen.

De heer Triebels:

- stelt dat de participatie op 1221 als voorbeeld geldt van participatie op de omgevingsvisie;
- splitst het geheel in twee delen: het traject tot februari/maart 2019 om de gebiedsagenda te maken, waarover hij tevreden is; daarna is het een black box geworden; er waren in de periode na februari/maart maar acht bijeenkomsten en was er nooit meer een beeld van het geheel; het beeld is niet vastgehouden;
- voelt het rot als alles door zijn vingers wegglijdt en dat hij zijn uiterste best moet doen om de spirit van destijds weer terug te pakken.

De heer Dees (bewonersgroep Liebergerweg):

- spreekt in over de aanstaande ontwikkeling op het Hunkemöllerterrein;
- is blij dat hij niet meer om 07.00 uur door inparkerende vrachtwagens wordt gewekt, maar maakt zich zorgen over de manier waarop er woningen komen;
- vindt dat omwonenden onvoldoende tot niet worden gehoord en dat er met hun inbreng niet voldoende wordt gedaan; daarom vraagt hij de raad de bewoners te helpen om goede kaders voor de ontwikkeling van het terrein vast te stellen en deze hard te maken voor de gemeente en ontwikkelaars;
- noemt drie punten waarop de omwonenden niet voldoende worden gehoord, namelijk:
 1. de bouwdichtheid van 210 woningen per hectare vindt hij fors, omdat 1221 al ontzettend dicht bebouwd is en smal; hij wil laten vasthouden aan de afspraak in de gebiedsagenda 1221, pagina 25, van maximaal 110 tot 115 woningen per hectare;
 2. groene plekken voor een leefbare wijk, wat met 110 woningen tot 115 woningen per hectare is te realiseren;
 3. verkeersbewegingen; auto's staan op de Liebergerweg half op de stoep om parkeren überhaupt mogelijk te maken; het toekomstige extra verkeer over de Liebergerweg leiden vindt hij absurd; daarom stelt hij een ontsluitingsweg langs het spoor voor, welk idee hij echter niet ziet terug komen.

De PvdA:

- vraagt wat de heer Dees meer vraagt dan wat er in de kaders staat van 110 tot 115 woningen per hectare.

Leefbaar Hilversum:

- vraagt of er een marge is om de marge van 1,3 qua bewoners op te hogen en tot welk maximum dat zou kunnen.

D66:

- constateert dat de heer Dees behoefte heeft aan gesprek met de ontwikkelaar over of de bouwhoogte hoger kan.

De heer Dees:

- vraagt de gebiedsagenda te hanteren, die heldere afspraken bevat;
- ziet forse overschrijdingen in de plannen;
- ziet mogelijkheden om de marge van 1,3 op te hogen, maar zegt dat op persoonlijke titel;
- heeft inderdaad behoefte aan een gesprek met de ontwikkelaar.

De heer Meinema (bewonersgroep Liebergerweg):

- woont direct tegenover het huidige distributiecentrum van Hunkemöller;
- wijst op diverse incidenten met vrachtauto's aldaar, waarbij gelukkig geen fietsers of kinderen gewond zijn geraakt;
- is blij met het weggaan van het vrachtverkeer;
- kan zich vinden in de nieuwe bestemming, maar vraagt hoe de gemeente een goede doorstroming van de Liebergerweg wil borgen, gezien de hoge hoeveelheid nieuwe woningen; wellicht is gedacht aan een nieuwe weg richting de Oosterengweg;
- heeft ideeën geopperd voor het waarborgen van een goede doorstroming van het verkeer en hoopt dat de raad daarnaar wil kijken.

De heer Van IJken (Stichting Betrokken omwonenden Busremise Hilversum):

- is gezegd en baamt dat het burgerinitiatief een lakmoesproef voor burgerparticipatie is in Hilversum;
- constateert onder de deelnemers van de stichting geen draagvlak voor nog meer verdichting; er zijn zes bouw-/ontwikkellocaties op zeer korte afstand van de busremise; het gaat om 1.000 woningen voor 2.000 inwoners;
- weet dat de eigenaar van de busremise, de Dennenborgh Group, de huur aan Connexxion met ingang van juli 2021 heeft opgezegd, waarop geen reactie is gekomen, zodat hij er van uitgaat de locatie leeg op te leveren; bij wel verdere huur gaat hij uit van een plan om de helft te verhuren;
- concludeert dat het burgerinitiatief breed gedragen is en een mooie oplossing oplevert voor ondergrondse wateropslag, die bovengronds kan gebeuren;
- meent dat het burgerinitiatief voldoet aan de gebiedsagenda en alle speerpunten van de gemeente: binnenstedelijk groen, wateropslag, biodiversiteit enz.

GroenLinks:

- las dat de ontwikkelaar ook op het stuk van de busremise wil bouwen en vraagt hoe groot de bouwlocatie daar wordt.

Hart voor Hilversum:

- ziet dat de stichting een behoorlijk grote achterban heeft en vraagt de heer Van IJken in steekwoorden het gevoel daarvan te omschrijven.

De heer Van IJken:

- laat weten dat de ontwikkelaar naast het terrein van de busremise aan de Zwammerdamstraat kan bouwen; het pand aldaar is aan het einde van zijn levensduur en daarvoor is gepland dat over een jaar of vijf te slopen en te vervangen door nieuwbouw; dat kan men naar voren trekken, waardoor het volledige terrein van de busremise van 1,1 hectare park kan worden, eventueel in twee fases, en de projectontwikkelaar met de woningcorporatie ernaast kan bouwen; dat hoeft de gemeente niets te kosten.
- hoort van zijn achterban dat zij het gevoel heeft dat de belangen van de burgers niet serieus worden genomen en zij weinig vertrouwen heeft dat de gemeente de belangen van de burger daadwerkelijk belangrijk vindt; de achterban heeft het gevoel dat er plannen gemaakt worden over haar hoofden heen; wellicht ziet de gemeente nu de belangen van de belanghebbende burger.

De heer Weening:

- lijkt het dat projectontwikkelaars in plaats van inwoners leidend zijn, wat niet hoopgevend is;
- constateert dat de bouwnormering een eigen leven leidt, los van de bewonersparticipatie; bewoners komen er niet uit met ontwikkelaars; de verstedelijkingsagenda lijkt zijn eigen weg te gaan;
- herinnert aan de Structuurvisie 2030, waarin iets anders is vastgesteld; op 9 mei 2012 heeft de raad de motie 'Hilversum, tuinstad van de 21^e eeuw' aangenomen;
- zegt dat verstedelijking buiten de druk op de leefkwaliteit, infrastructuur en mobiliteit mogelijk ook zorgt voor andere negatieve facetten, zoals verhoogde criminaliteit, handhavingsproblemen en probleemzones met pandemieën;
- vraagt namens samenwerkende bewonersorganisaties Hilversum-Oost de raad samen met bewoners de gebiedsagenda van ontbrekende en heldere kaders te voorzien en ervoor te zorgen dat het een voorbeelddocument wordt, zoals dat is bedoeld, waarmee inspanningen en inbreng van bewoners recht wordt gedaan, het resultaat van de nieuwe participatie in het kader van de nieuwe Omgevingswet.

Het CDA:

- vraagt hoe de raad samen met bewoners kaders kunnen stellen.

De SP:

- lijkt de gebiedsagenda nu op een gentlemen's agreement en vraagt of de raad die als kader moet vastleggen.

De PvdA:

- vraagt wat de heer Weenink concreter wil dan de al genoemde aantallen in de gebiedsagenda.

Leefbaar Hilversum:

- is benieuwd of de heer Weenink alleen kaders of ook iets anders van de raad nodig heeft.

De heer Weening:

- ziet in de gebiedsagenda richtgetallen genoemd die onderwerp lijken van een glijdende schaal, omdat daarmee niet zoals oorspronkelijk bedoeld wordt omgegaan; het bouwvolume op het Hunkemöllerterrein is daarvan een voorbeeld; die omgang met cijfers kan zich ook op andere bouwterreinen gaan voordoen;
- meent dat 1221 zowat het meest versteende gebied van Hilversum is, maar wordt geacht een groene wijk te zijn;
- vindt het nodig heldere en handhaafbare kaders te stellen, wat op dit moment niet zo lijkt;
- komt steeds clausules in de gebiedsagenda tegen die hij nog niet eerder kende, zoals het kunnen afkopen van een groene eis;
- lijkt het een zinnig proces om met raad en bewoners door de gebiedsagenda heen te gaan op punten waarover besluiten kunnen worden genomen.

De heer Kiel (ontwikkelteam Hunkemöller):

- baseert zich in zijn ontwikkelproces op de intentieovereenkomst, gesloten met de gemeente op 4 mei 2020, volgens welke overeenkomst wordt gewerkt aan het uitwerken van een uitgebreid locatieontwikkelplan;
- noemt als uitgangspunt van de intentieovereenkomst de gebiedsagenda als toetsingskader voor alle plannen binnen het gebied 1221, zo ook het Hunkemöllerterrein;
- wijst op eveneens gestelde voorwaarden voor het ontwikkelen van betaalbare woningen, waarvan een derde in het sociale segment en de helft in het middensegment; dat is een harde eis van de gemeente, die wel grote effecten op de financiële haalbaarheid en de omvang van het programma heeft;
- vindt buurtparticipatie heel belangrijk, die door Covid behoorlijk wordt bemoeilijkt, wat wordt ondervangen door interactieve informatievoorziening en enquêtes via websites;

- betreurt het domineren van het participatietraject door de focus op bouwdichtheid en FSI-getallen; de gebiedsagenda spreekt overigens niet over een specifiek FSI-getal (Floor Space Index);
- wil over het hele plan als samenhangend geheel in gesprek met de buurt; een plan dat veel openbaar groen aan de buurt toevoegt en de buurt ontsluit en dat voorziet in een veilige woonomgeving in plaats van industrie; een plan dat uitgaat van ondergronds parkeren en de inzet van deelauto's en een plan dat voorziet in veel betaalbare woningen voor Hilversum.

De SP:

- vraagt of de ontwikkelaar aan de verwachtingen van bewoners voldoet qua bouwdichtheid;
- informeert welke gevolgen de ontwikkelaar trekt als bewoners niet een grote bouwdichtheid willen.

De PvdA:

- is blij met het hanteren van de gebiedsagenda als uitgangspunt en neemt aan dat de ontwikkelaar dan niet boven 300 woningen uitgaat.

Hart voor Hilversum:

- begrijpt dat bewoners groen in de buurt van de Liebergerweg willen en nu een stuk van het groen richting het spoor wordt verplaatst; wellicht kan de ontwikkelaar daarover met de bewoners praten.

De ChristenUnie:

- vraagt wat de heer Kiel bedoelt met de wijziging ten opzichte van de gebiedsagenda, die duidelijk is over het aantal woningen;
- informeert naar de consequenties van een derde sociale woningen en de helft in het middensegment;
- is benieuwd hoe de ontwikkelaar aankijkt tegen het bouwen van kantoorruimte, zoals in de gebiedsagenda 2019 staat; wellicht kan die ruimte gebruikt worden voor het bouwen van woningen.

Hilversums Belang:

- vraagt iets meer te vertellen over de inhoud van de intentieovereenkomst tussen de gemeente en de ontwikkelaar.

De heer Kiel:

- vindt het belangrijkste in de intentieovereenkomst de uitgangspunten: de gebiedsagenda en de verdeling over de soorten woningen; het grootste deel van de intentieovereenkomst bevat wat er allemaal in het locatieontwikkelpunten moet staan;
- zal het locatieontwikkelpunten in de tweede helft van november opleveren, dat de gemeente vervolgens toetst; de volgende stap is komen tot een anterieure overeenkomst die een basis is voor bestemmingswijziging;
- gaat uit van het uitgangspunt van de gemeente van wonen en werken, er is 3.000 m² kantoorruimte opgenomen; als dat uitgangspunt verandert zou hij daar opnieuw naar moeten kijken; de **ChristenUnie** vraagt hoe de ontwikkelaar aankijkt tegen kantoorruimte in relatie tot corona; de heer **Kiel** heeft geen coronavertaling gemaakt; hij heeft zich gebaseerd op de kantoorruimte van Hunkemöller; voor drie vloeren van 1.000 m² is weinig aanbod en daaraan zou behoefte zijn; daarbij kan hij een combinatie van wonen en werken invullen;
- zegt dat door toedoen van de stedenbouwkundige meer groen vanuit het plan naar de spoorzone is verschoven;
- stelt dat in de aantallen woningen niets is vermeld over de omvang; de Hunkemöllerdoos heeft een dichtheid van 2,4; zijn plannen begeven zich tussen 1,9 en 2,0; bepaalde typen woningen renderen anders dan sociale woningen; uiteindelijk is van belang een gebalanceerde afweging te maken; zijn uitgangspunt is een derde sociale huurwoningen, de helft middenhuurwoningen en 17% vrije sectorwoningen;

- wil met bewoners een discussie aangaan over een kwalitatief goed plan en het niet inboeten op kwaliteit;
- wil graag met bewoners het gesprek aangaan welke afwegingen zij hebben en uiteindelijk zal er een financieel-economisch haalbaar plan uit moeten komen;
- probeert te voorkomen in te boeten op kwaliteit, zoals geen groen of geen ondergronds parkeren.

Eerste termijn

Democraten Hilversum:

- vindt de status van de Gebiedsagenda 1221 niet helder is, wat blijkt uit de wijze waarop het college met de raad en participerende bewoners omgaat;
- vermeldt dat bestaande dilemma's, zoals de bouwdichtheid en bouwhoogte, niet zijn opgelost;
- zegt dat het bewoners om de balans tussen dichtheid, verkeer en groen gaat en zij vinden zich klemgezet door de combinatie projectontwikkelaars en gemeente; bewoners kijken naar de raad om kaders te verhelderen en aan te scherpen;
- blijkt de omgang van het college met de raad uit antwoorden in een eerdere commissievergadering en de antwoorden op artikel 41-vragen;
- meent dat het college zich beroept op de bevoegdheid een programma vast te stellen in het kader van de Omgevingswet, die geen geïmplementeerde wet is; het college mag volgens haar geen bevoegdheid ontleen aan de Omgevingswet die niet geïmplementeerd is; de fractie vraagt of het college die constatering deelt;
- constateert dat het college qua bouwhoogte afwijkt van het vigerende bestemmingsplan Over 't spoor en qua bouwdichtheid afwijkt van het kader uit de Structuurvisie Hilversum 2030;
- mist een overzicht van de afwijkingen tussen het vigerende bestemmingsplan, de structuurvisie en de gebiedsagenda;
- wijst erop dat de raad niet heeft besloten over de Gebiedsagenda 1221 en dus geen kaderstellend stuk over het gebied heeft geproduceerd; evenmin heeft de commissie positief geadviseerd; het college zou met een geactualiseerde versie van de gebiedsagenda komen en heeft dat afgedaan middels een raadsinformatiebrief;
- is van mening dat de raad bevoegd is over de ontwikkelstrategie; het afwijken daarvan voor 1221 geeft naar zijn opvatting geen pas;
- vraagt welke overheden de gebiedsagenda hebben opgesteld;
- stelt vast dat het college intentieovereenkomsten met ontwikkelaars afsluit en tegelijkertijd rijkssubsidies aanvraagt; de fractie vraagt waarom het college überhaupt intentieovereenkomsten afsluit als er nog aanbestedingsregels in het geding zullen zijn.

De PvdA:

- herinnert aan de afspraak dat de gebiedsagenda uitgangspunt is en dat het gaat om 1.000 woningen voor het gehele gebied;
- memoreert dat in dialoog met de wijk de bouwhoogte per locatie wordt bepaald en voor het verkeer nog aanvullend onderzoek wordt gedaan;
- begrijpt dat de wethouder niet met een concretere versie van de gebiedsagenda wil komen om tempo te houden, maar alleen met bestemmingsplannen;
- zag in de raadsinformatiebrief van 20 mei 2020 dat de eigenaar het initiatief neemt en afstemt met de buurt, terwijl de gemeente toetst aan de hand van de ambities van de gebiedsagenda; er komen intentieovereenkomsten en er wordt een bestemmingsplan opgesteld onder het mom van prachtprojecten;
- stelt vast dat de gebiedsagenda het toetsingskader is ten aanzien van aantallen, functies, kwaliteit en groen; voor Hunkemöller gaat het dan om 300 woningen en 3.000 m² kantoorruimte; voor Veneta om 200 woningen en 500 m² kantoorruimte en veel groen;
- hoort van de insprekers dat wordt afgeweken van de uitgangspunten, vraagt of dat klopt en hoe het college wil ingrijpen;
- wil woningen in balans met leefbaarheid en wil Oost niet nog meer verdichten;
- wil vasthouden aan de genoemde aantallen woningen.

De SP:

- heeft het idee dat het gaat om een gentlemen's agreement waar men zich niet aan hoeft te houden, terwijl inwoners dat wel verwachten;
- is benieuwd wat het idee daarachter is;
- wil de agenda vaststellen, zodat het college zich eraan moet houden.

Leefbaar Hilversum:

- vindt het belangrijk bewoners, ontwikkelaars en de gemeente te horen, maar er is nog steeds miscommunicatie;
- meent dat men uit de gebiedsagenda kades kan ventileren;
- gaat er van uit dat als er nu geen groen is dat straks bij de bouwfase geheel verdwenen zal zijn.

Hilversums Belang:

- stelt vast dat 1221 een pilot in het kader van de Omgevingswet is en informeert naar de juridische status van de gebiedsagenda;
- wil die voor advies aan de commissie voorleggen.

D66:

- vindt de gebiedsagenda mooi en die heeft een goed traject doorlopen;
- is van oordeel dat de samenwerking tussen marktpartijen en bewoners ingewikkeld is, omdat ze elkaars talen niet goed spreken en elkaars belangen niet goed begrijpen;
- is daarom van mening dat de gemeente de regie moet bewaken of alles wel goed gaat.

De ChristenUnie:

- is blij met de gebiedsagenda, constateert dat er in 1221 heel veel te gebeuren staat en er plannen zijn om met het Hunkemöllerterrein heel veel te doen;
- is bezorgd over de participatie van bewoners, zodat de ontwikkelaar met bewoners gaat kijken naar een goede ontwikkeling;
- heeft de afgelopen maanden gezien dat grote vastgoedpartijen kantoren gaan herontwikkelen;
- vraagt zich af in hoeverre er binnen de gebiedsagenda ruimte is om naar het concept van kantoortuinen te kijken.

Het CDA:

- is ook blij met de gebiedsagenda en wordt enthousiast van de mogelijkheden daarvan;
- vindt de beelden zorgelijk dat bewoners en gemeente uit elkaar lopen en vraagt hoe zij bij elkaar te brengen zijn, opdat partijen in verbinding aan de slag gaan;
- zou er voor voelen om de gebiedsagenda door de raad te laten vaststellen, maar dat doet er niets aan af dat zij de verbinding van belang vindt;
- wil gemeente, ontwikkelaars en bewoners de verbinding laten aangaan.

De VVD:

- was altijd enthousiast over de aanpak middels de gebiedsagenda, maar heeft zich daarbij wel gerealiseerd dat het op een gegeven moment gaat schuren en het dan de vraag is hoe men daarmee omgaat; de fractie wil weten hoe de wethouder daarnaar kijkt, welke lessen hij daaruit trekt en hoe verder te komen is;
- weet dat de Omgevingswet ruimte biedt voor ondernemers.

Hart voor Hilversum:

- sluit zich aan bij het CDA en de VVD;
- vindt het belangrijk goed te zijn begonnen, waarna het verkeer gaat op de invulling en de vraag waar er ruimte zit; de SP vraagt wat Hart voor Hilversum de rol van de raad vindt; **Hart voor Hilversum** wil de raad kaders laten stellen; het gaat haar erom dat het proces het goed is gestart, maar het bij de invulling fout gaat; de raad zou daar een rol in kunnen hebben; **Leefbaar Hilversum** vindt het beter dat de raad vooraf kaders stelt waaraan partijen zich moeten houden; **Hart voor Hilversum** kan zich dat voorstellen, maar enerzijds wil zij dat

bewoners participeren en verantwoordelijkheid nemen en anderzijds moet de raad kaders stellen; de bedoeling is dat partijen tot een mooie oplossing voor de buurt komen; de **VVD** lijkt het goed te analyseren waar in een eerder stadium de betrokkenheid van de raad gewenst was geweest;

- zou een betere regisseursfunctie willen zien, wellicht van de wethouder.

GroenLinks:

- sluit zich van harte aan bij met name het CDA, waar zij het heeft over de verbinding;
- vindt de essentie weer in gesprek te komen om tot een verbinding tussen partijen te komen, zodat het enthousiasme over een prachtige wijk weer terugkomt.

Wethouder Scheepers:

- stelt dat het niet de intentie van de gemeente is om zaken op te rekken; de gebiedsagenda is ook geen statisch document; het maken van een visie is een heel ander proces dan de praktijk;
- stelt dat men voor Hunkemöller en Veneta op ontwikkellocaties met hogere aantallen woningen uitkomt om het voor ontwikkelaars aantrekkelijk te maken;
- vertelt dat de gemeente een regisserende rol heeft en wil zorgen dat bewoners en ondernemers met elkaar het gesprek aangaan;
- geeft aan na het laten bespreken van de gebiedsagenda met de uitwerking daarvan aan de slag te zijn gegaan, zoals het maken van de intentieovereenkomst; door corona waren er minder bijeenkomsten met inwoners; daaraan wordt echter een nieuwe impuls gegeven om het vertrouwen van bewoners hoog te houden;
- ziet qua bouwdichtheid een spanningsveld tussen de eisen op het gebied van woningbouw en het plaatje van ontwikkelaars; in het gesprek tussen gemeente, bewoners en ontwikkelaars is te bezien of zoveel mogelijk aan het groen kan worden gedaan; ontwikkelaars willen het groen invullen en ook bij Hunkemöller speelt groen een belangrijke rol, in het kade van de Groene Loper; dat groen komt aan de zijde van het spoor;
- vraagt van ontwikkelaars om een verkeers- en ontsluitingsplan te maken en is er scherp op dat dat goed is;
- meent dat Connexxion op de huidige plek blijft, zodat aldaar een park niet aan de orde is;
- steekt in de vergroening van Oost € 1,5 miljoen, zodat groen aldaar absoluut komt;
- constateert grote behoefte aan sociale woningen en middenhuurwoningen in Oost en 1221, zodat het niet te doen is vele miljoenen aldaar in een park te stoppen;
- vindt de gebiedsagenda helder als pilot voor de omgevingsvisie; bij het opstellen van de gebiedsagenda is uitgegaan van de bestaande kaders, waaronder de Structuurvisie 2030; het stuk is niet door de raad vastgesteld, maar is in april 2019 wel ter advisering aan de commissie vastgelegd; de teneur was daar positief;
- stelt dat de ontwikkelstrategie iets is van externe ontwikkelaars;
- vertelt dat de intentieovereenkomst onderzoekt wat de mogelijkheden zijn en niet in beton is gegoten;
- kondigt volgend jaar een bestemmingsplan voor 1221 aan en heeft nog geen subsidies aangevraagd;
- vindt 110 woningen per hectare meer een richtlijn en dat is geen harde eis; daarvan kan worden afgeweken na gesprek met ontwikkelaars en de buurt;
- reageert dat de gebiedsagenda geen gentlemen's agreement is; de gemeente heeft geen eigen grondpositie en soms kan de praktijk knellen met de gebiedsagenda;
- meent dat geen ontwikkelaar wil ontwikkelen als alle woningen van het type sociaal en middenduur moeten zijn;
- memoreert dat de grondexploitatie van het vrij kleine Regev-terrein € 22,5 miljoen heeft gekost wat wel aangeeft in welke positie ontwikkelaars in dezen zitten;
- erkent dat het belangrijk is de verbinding te zoeken en het belangrijk is regie en liefde in gesprekken tussen de buurt, gemeente en ontwikkelaars te stoppen, zodat de uitvoering van de gebiedsagenda zeer breed gedragen is;
- weet dat er ook behoefte is aan arbeidsplaatsen;

- is het ermee eens dat het niet helpt om de gebiedsagenda in detail door de raad te laten vaststellen, wat ertoe zou kunnen leiden dat er niets gebeurt; de **SP** wil weten wat de status van het document is; wethouder **Scheepers** herhaalt dat de gebiedsagenda een pilot is voor de Omgevingswet; omdat die nog niet geldt zijn de bestaande kaders gebruikt;
- hoopt binnenkort weer fysiek met inwoners aan de slag te kunnen gaan.

Tweede termijn insprekers

De heer Triebels (bewonersgroep Liebergerweg):

- viel het op dat de heer Kiel een verhaal hield met verwijzingen naar de gemeente, maar het niet had over bewoners;
- vraagt als bewoners om een onderhandelingspositie, met als kernpunt 115 woningen per hectare, dat nu opeens als gemiddelde voor het hele gebied wordt verklaard; dan kan men alle kanten op;
- wil heldere kaders die bewoners een stevige onderhandelingspositie geven.

De heer Dees (bewonersgroep Liebergerweg):

- ging uit van afspraken in de gebiedsagenda; als die op te rekken zijn vraagt hij waarom is gekozen voor 110 tot 115 woningen per hectare.

De heer Meinema (bewonersgroep Liebergerweg):

- heeft de indruk dat bewoners nu gehoord worden en zegt dank dat nu aan mobiliteit wordt gedacht;
- vindt het fijn dat de nadruk nu op de dialoog ligt tussen betrokken partijen en de buurt;
- uit zijn zorg over de bouwdichtheid, die een heel rekbaar begrip is geworden en waarvan nu wel heel ver afgeweken wordt.

De heer Kiel (ontwikkelteam locatie Hunkemöller):

- wil heel graag met de buurt overleggen, heeft dat ook regelmatig gedaan en wil dat ook nog doen;
- wil samen met gemeente en bewoners in gesprek over invulling van de locatie; gaat heel graag in het driegesprek waarin heel veel winst te behalen valt;
- vindt de aantallen woningen en FSI veel dichter bij elkaar liggen dan is geschetst;
- denkt dat er qua groen, aantallen woningen en kantoorruimte veel mogelijkheden zijn om verder te komen;
- doet zijn uiterste beste om invulling te geven aan alle eisen, wensen en ambities van de gebiedsagenda en hoopt tot een maatschappelijke, stedenbouwkundige, planologische, financieel en economisch haalbare herontwikkeling te kunnen komen, welke aspecten ook van belang zijn om met elkaar te realiseren.

Tweede termijn commissie

Democraten Hilversum:

- hoort dat hetgeen de bewoners inbrengen niet ertoe doet, qua groen, park en bebouwingdichtheid;
- hoorde de wethouder eerst in een commissievergadering zeggen dat de bevoegdheid bij het college berust om een programma vast te stellen in het kader van de Omgevingswet;
- stelt vast dat het college daarvan nu afstand neemt en verwijst naar de structuurvisie;
- attendeert erop dat het college ook afwijkt van de in de structuurvisie gestelde kaders, waarin staat dat geen verdere ruimtelijke verdichting heeft plaatsgevonden in delen van Over 't Spoor en buurten hun oorspronkelijke karakter toch hebben kunnen behouden;
- vindt het merkwaardig dat de raad niet over 1221 gaat als de raad over de ontwikkelstrategie gaat;
- is het onduidelijk wat de verwachte volledige financiële impact is voor de gemeente en wil de raad dat vooraf inzichtelijk laten zijn;
- kondigt na tweede termijn een ordevoorstel aan.

De PvdA:

- is de gebiedsagenda duidelijk en als men die volgt zou men nu niet zitten waar men nu zit;
- gaat het om de aantallen op bladzijde 25 van de gebiedsagenda: 300 woningen te verdelen over bepaalde typen;
- hoort de wethouder dreigen dat een dergelijke verdeling voor ontwikkelaars niet rendabel zou zijn, wat in andere steden echter wel zo is;
- vraagt wat de wijk nog aan kan en stelt dat aan de dichtst bebouwde omgeving niet zoveel kan worden toegevoegd;
- adviseert een bandbreedte van aantallen woningen voor te stellen, zoals in het Stationsgebied is gedaan, die met de ontwikkelaar en de bewoners uit te onderhandelen.

De SP:

- sluit zich aan bij de PvdA en concludeert dat sprake is van een pilot die eigenlijk niets voorstelt;
- meent dat de raad afspraken toch moet vaststellen;
- is van opvatting dat het college zich moet beraden over de omgang van participatie door inwoners.

Leefbaar Hilversum:

- stelt vast dat geen intentieovereenkomst is gesloten met bewoners;
- informeert wie de belangen van bewoners behartigt in deze participatieprocessen; de gemeente heeft namelijk belang bij een ontwikkelaar; de ontwikkelaar heeft belang bij winst, maar bewoners hebben geen machtspositie.

Wethouder Scheepers:

- heeft het nog steeds over 1.000 woningen binnen de gebiedsagenda;
- stelt dat groen er ontzettend toe doet, ook omdat de gemeente daar € 1,5 miljoen in Oost in investeert, samen met de Groene Loper;
- gaat het om een heleboel belangen tegelijk, waarbij de gemeente de belangen van bewoners in de gaten houdt; het gaat ook om sociale en middendure woningen, binnenstedelijk groen en het verdwijnen van een distributiecentrum uit de stad; dat plaatje is ook in de gaten te houden;
- wijst erop dat de grond van het Stationsgebied gemeentelijk eigendom is en bij 1221 is dat niet zo; het is een heel moeilijke businesscase en heel veel steden in Nederland worstelen met de dichtheid; te weinig woningen bouwen betekent niets verdienen;
- heeft € 18 miljoen geraamd voor de ontwikkeling van en het voorkeursrecht bij het Oosterspoorplein; als er meer nodig is voor planontwikkeling, dan komt hij daarvoor naar de raad terug;
- stelt dat de bouw van woningen een businesscase is; de **PvdA** stelt dat elders dergelijke projecten worden gedaan; wethouder **Scheepers** wijst op het enorm tekort aan middeldure huurwoningen, omdat ontwikkelaars daaraan moeilijk kunnen verdienen.

Democraten Hilversum:

- constateert dat onopgeloste dilemma's benoemd in de gebiedsagenda bestaan waar bewoners en projectontwikkelaars samen niet uitkomen en de raad kaderstellend in kan optreden;
- stelt vast het college met het beroep op de Omgevingswet geen juridisch geldende grondslag inroept;
- ziet het college op belangrijke punten afwijken van bestaande kaders en bevoegdheden en dat de raad onvoldoende in positie is gebracht om zijn kaderstellende rol te vervullen;
- doet het voorstel van orde om de Gebiedsagenda 1221 te agenderen voor een raadsbesluit, mede als bijdrage aan de verbinding, met daarvoor commissiebehandeling; de **VVD** stelt dat ordevoorstellen gaan over de orde van de vergadering; de **voorzitter** erkent dat een ordevoorstel in een commissievergadering alleen betrekking heeft op de orde van die vergadering; Democraten Hilversum zou een initiatiefvoorstel moeten doen, waarop het college kan adviseren.

Wethouder Scheepers:

- heeft geenszins de intentie af te wijken van de gebiedsagenda;
- hoort vooral de oproep om met bewoners en ontwikkelaars de verbinding te zoeken en gesprekken aan te gaan;
- wil zorgen dat het vertrouwen bij alle partijen weer terugkomt en zet daarop ook in.

De voorzitter:

- geeft het college in overweging hierop alert te zijn zodat tijdig de juiste kaderstelling door de raad heeft kunnen plaatsvinden;
- brengt het ordevoorstel van Democraten Hilversum niet in stemming.

De SP en de PvdA:

- steunen een mogelijk initiatiefvoorstel van Democraten Hilversum;

Hart voor Hilversum:

- wil de behandeling van het plan van aanpak omgevingsvisie afwachten.

5. Omgevingsvisie Hilversum 2040, herzien plan van aanpak (1.56)

Woordvoerders

*fracties: Hart voor Hilversum: M.F. Eerenberg; D66: mw. M.I. van Vliet; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: E.J. Kruijswijk Jansen; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. J. Kalk; SP: P.H.J.R. van Rooden; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: H.P. Blok; Democraten Hilversum: R. Docter.
College: A.R.C. Scheepers, wethouder.*

Insprekers

De heer Kwantes (samenwerkende bewonersorganisaties 2040):

- is verantwoordelijk voor een burgerbrede participatie die moet leiden tot een Toekomstvisie 2040;
- vertegenwoordigt 38 bewonersorganisaties;
- spreekt in voor het voorstel en betuigt daarover zijn enthousiasme;
- is na het amendement van 1 juli gaan spreken met de wethouder en ambtenaren en heeft in het najaar overeenstemming bereikt over het plan van aanpak;
- is veel inhoudelijke dilemma's tegengekomen, zoals de omgang met een toekomstvisie met een horizon van twintig jaar;
- benadrukt de aanpak te ondersteunen en ziet goede waarborgen voor een goed participatieproces, met erkenning van de rol en de bevoegdheden van de raad;
- stelt dat het een participatieproces van onderop is, zonder veel knellende kaders wordt op een open en ontvankelijke manier met elkaar gesproken;
- laat weten dat het creëren van vertrouwen vereist de ruimte krijgen om met elkaar te praten en naar elkaar te luisteren;
- ziet een draaischijf in het voorstel, een centraal punt/focus, wat het kraaiennest is, dat de verhouding tussen participatie, visie en bestuur weergeeft waar vanuit men naar de toekomst kijkt; raad en college zitten aan het stuur en zijn de bemanning en houden het schip op koers; het kraaiennest kijkt naar de toekomst over twintig jaar.

De VVD:

- is het duidelijk dat het proces niet alleen maar vloeiend is verlopen en vraagt de dilemma's toe te lichten.

De ChristenUnie:

- vraagt of burgers in het kraaiennest zitten en begrijpt die metafoor nog niet helemaal;
- heeft zich gestoord aan hoe bewoners naar de verkiezingen kijken.

Hilversums Belang:

- vraagt hoe de heer Kwantes de positie van de raad ziet;
- vraagt wat er concreet moet gebeuren om overeenstemming met de gemeente te bereiken.

Leefbaar Hilversum:

- informeert naar de rol van de raad.

D66:

- vraagt of het gaat om het proces dat met inwoners wordt doorlopen en niet met ondernemers en woningcorporaties.

Hart voor Hilversum:

- is benieuwd naar de rol van de raad, mogelijk zijn er ook meerdere rollen.

De heer Kwantes:

- noemt de dilemma's de omgang met de reguliere taak van de raad en de participatie;
- meent dat de raad zijn bevoegdheden houdt, maar de raad staat niet buiten participatie; participatie vindt plaats met alle belanghebbenden en betrokkenen; zoals woningcorporaties en ondernemers;
- stelt dat de raad in participatie moet worden meegenomen; de raad wordt geconsulteerd en daarmee wordt ook teruggekoppeld; participatie staat niet los van de politiek;
- legt uit dat het kraaiennest een metafoor is van zaken voor de langere termijn; daarover vindt een participatie plaats en vervolgens het politiek-bestuurlijke proces.

Mevrouw Gnodde-Bruijn (bewoner):

- valt het op dat bij punt 1 staat: het college en de samenleving opdracht te geven om samen de participatie rondom de omgevingsvisie verder vorm te geven en de gemeenteraad tutssendijds regelmatig te informeren; daarbij mist zij de raad, die juridisch gezien een grotere inbreng heeft;
- vindt het als inwoner belangrijk dat de raad een cruciale rol bij participatie speelt; de raadsleden vertegenwoordigen namelijk alle inwoners en zijn democratisch gekozen; zij zouden de belangrijkste rol moeten spelen, ook in de communicatie met inwoners;
- wil op het gebied van communicatie meer invloed van de raad zien.

Democraten Hilversum:

- vraagt of mevrouw het gevoel heeft voldoende tot haar recht te komen in de voorliggende constructie.

De SP:

- is benieuwd of mevrouw inwoners wil laten participeren met de gemeenteraad.

De VVD:

- informeert welke communicatiekanalen de raad moet gebruiken om bewoners te benaderen.

Hilversums Belang:

- vraagt hoe mevrouw de positie van de raad ziet.

Leefbaar Hilversum:

- wil weten wat er volgens mevrouw moet gebeuren om het stuk bewoners meer aan te spreken.

Mevrouw Gnodde-Bruijn:

- voelt nog niet zoveel vertrouwen bij participatie, omdat nog niet zoveel is gecommuniceerd;
- vraagt zich af hoeveel bewoners zich nu op de hoogte voelen;
- is het eens met de SP;
- stelt dat het aan de raad zelf is om communicatiekanalen in te vullen;
- mist zelf Facebook om te discussiëren, daaruit zijn ook normen en waarden te destilleren;

- ziet een aanknopingspunt in het digitaal platform;
- stelt dat de raad contact moet maken met de kiezer; als men contact warm houdt is het bekend bij welke persoon men terecht kan.

Eerste termijn commissie

De VVD:

- vindt het voorliggende stuk een novum, dat door een groep bewoners met het college is opgesteld na de tumultueuze Sleutelgebied-periode;
- leest tussen de regels door dat het Sleutelgebied nog steeds een schaduw vooruit werpt, wat ongelofelijk jammer is, omdat de toekomst aan allen is, helder verwachtingsmanagement en duidelijk afspraken zijn daarom essentieel;
- betreurt het te lezen dat bij dit onderwerp haar amendement onvoldoende scherp is geformuleerd en voor misverstanden en zelfs dilemma's heeft gezorgd, wat zij zichzelf aantrekt, omdat de raad een goede opdrachtgever moet zijn;
- wil na de behandeling van vanavond geen onhelderheid meer laten bestaan over verwachtingen, rollen en kaders; als dat onverhoopt nog eens gebeurt moet het college om aanscherping vragen aan de raad;
- wil het punt over zeggenschap aanscherpen; de opbrengst van participatie door inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden is van zeer grote waarde voor de beeldvorming van de raad, zodat de raad aan betere oordeelsvorming en besluitvorming kan doen; de raad is het kaderstellende en hoogste orgaan, op welk punt zij voorstelt het stuk aan te scherpen;
- zegt bij het tweede en derde dilemma dat de omgevingsvisie richting op hoofdlijnen moet geven, meer gedetailleerde uitwerking vindt in de thematische deelvisies en andere stukken plaats;
- zou beslispunten 1 en 3 willen aanscherpen; bij punt 1 is de samenleving te ongericht en daar zou zij graag benoemen dat er een zeer breed palet aan belanghebbenden is: vertegenwoordigers namens inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en ook individuele burgers;
- heeft behoefte aan het schriftelijk verslag doen van de doorlopen participatie en dat van de deelnemende participanten wordt aangegeven of ze namens hun achterban optreden en of hun inbreng door die achterban is geaccordeerd;
- wil beslispunt 3 zodanig aanscherpen dat duidelijk is dat het college de penvoering van de omgevingsvisie doet in opdracht van de raad;
- informeert wanneer het procesvoorstel voor de rest van het proces te verwachten is.

Het CDA:

- vindt het stuk niet uitademen dat de raad de teugels in handen houdt;
- wil scherp houden wat de kaders zijn en wil die aanscherpen in het besluit;
- heeft zich verbaasd over de metafoor van het kraaiennest;
- wil meer de verbinding opzoeken en elkaar versterken: college, raad en samenleving;
- vindt het goed om de foto van Hilversum als uitgangspunt te gebruiken; die geeft aan wat er op dit moment is en de fractie wil meer informatie over wat er nog op de gemeente af komt.

Hart voor Hilversum:

- sluit zich grotendeels aan bij het CDA en de VVD;
- vindt een belangrijke vraag welke stad Hilversum in 2040 wil zijn, waarbij ruimte schaars is;
- hecht er belang aan dat alle groepen in de maatschappij aan participatie gaan deelnemen;
- noemt de twee zinnen gewijd aan corona wat mager; grote groepen zijn niet of onvoldoende gedigitaliseerd, men kan gebruik maken van een huis-aan-huis-blad;
- vraagt hoe de wethouder het burgerplatform inzet;
- informeert hoe informatie tijdens de ophaalavonden wordt verzameld en wil de verslaglegging daarvan transparant laten gebeuren;
- stoort zich aan het toegevoegde koersdocument van de Gooi en Vechtstreek, waar een update in september 2020 staat, Hilversum nog steeds als sleutelgebied is benoemd, de regionale inzet

is genoemd voor de verstedelijkingsstrategie voor de Metropoolregio, wat de fractie jammer vindt als dat als een soort wolk boven het participatieproces hangt.

De ChristenUnie:

- sluit zich grotendeels aan bij de vorige sprekers;
- heeft zich gestoord aan de metafoor van de sprekers, die vaak aan hun eigen belang denken; de raad heeft een langere termijnvisie; nu lijkt het alsof de raad er geen enkele visie op heeft hoe de toekomst eruit zou moeten zien;
- vindt het een slecht stuk, omdat de raad meer zeggenschap zou moeten hebben;
- betoogt dat het stuk de legitimatie van de raad beter moet omschrijven, op welke manier er geparticipeerd wordt en op welke manier dat gebeurt.

D66:

- wil kunnen werken aan het komen tot een gedragen omgevingsvisie;
- kan zich vinden in het betrekken van een onafhankelijk procesmanager;
- worstelt nog met de beeldspraak;
- ziet de omgevingsvisie als een metro, evenals de mobiliteits- en woonvisie; de manier waarop ze samenhangen is duidelijker en scherper te stellen; een routekaart over waar lijnen/trajecten samenkomen zou verhelderend kunnen werken en meer inzicht bieden in de lopende trajecten; de **PvdA** meent dat het schema op bladzijde 7 geen antwoord geeft op de vraag waarom op welk moment wordt geparticipeerd; **D66** zou dat in de toelichting op de routekaart kunnen laten opnemen;
- verwacht ook informatie over waar de kaderstellende en besluitvormende raad zijn weg krijgt en hoe het proces loopt van de uit te werken thema's en vraagstukken;
- lijkt het dat de raad alleen als toehoorder in het stuk wordt gezien, wat geen recht doet aan de kaderstellende en besluitvormende rol van de raad; daarover wil zij met collega's werken aan een motie of amendement om een en ander sterker te formuleren.
 - de **PvdA** wijst op de niet vastgestelde omgevingsfoto, waardoor een vergelijkbare discussie mogelijk is als voorafgaande aan dit agendapunt over de gebiedsagenda heeft plaatsgevonden; **D66** is niet bang voor een omgevingsfoto van mindere waarde omdat die niet is vastgesteld en vindt het belangrijker het te hebben over het voorwerk van het college;
 - de **PvdA** ziet in het stuk staan dat de omgevingsfoto de basis moet zijn van alle visietrajecten, terwijl de opgave in de omgevingsfoto multi-interpretabel en niet neutraal is geformuleerd; **D66** vindt de omgevingsfoto de basis voor alle visies, ook de woonvisie, een waardevol stuk dat een goed beeld geeft van wat in het fysieke domein in Hilversum speelt;
 - **GroenLinks** is het ermee eens dat de omgevingsfoto een inspirerende start is voor het met allen te voeren gesprek, waardoor vanzelf de thema's komen bovendrijven;
 - de **VVD** is van opvatting dat dit punt aanscherping behoeft; wat in de foto als opdrachten staat is rijp en groen door elkaar; Hilversumse weging en lading moet van de raad komen.

De SP:

- meent dat participatie zo breed mogelijk mag en daarbij hoeft niet te veel verantwoordelijkheid te horen; de **VVD** heeft gezegd dat er individuele burgers kunnen participeren; als er mensen zijn die dat namens een groep doen wil zij dat kunnen zien;
- is van mening dat de rol van de raad te mager is; inwoners moeten op bijeenkomsten met de raad in gesprek kunnen, om onderling standpunten te kunnen uitwisselen;
- zou het gesprek met de inwoners met de raad willen laten plaatsvinden;
- wil nadenken over een agenderingsrecht voor inwoners, om te voorkomen dat de input alleen vanuit het college komt;
- hecht belang aan het meenemen van de gebiedsagenda.

GroenLinks:

- is blij en verheugd met het gezamenlijke stuk;
- stelt dat het proces vertrouwen en durven loslaten vraagt, wat ontzettend spannend is; de **PvdA** vraagt GroenLinks wat zij de raad wil laten loslaten; **GroenLinks** wil niet vervallen in alles dichtspijkeren en geen ruimte geven; men moet samen het traject ingaan; de **PvdA** vindt dat een vaag antwoord; **GroenLinks** voegt daarop toe dat de rol van de raad helder opgeschreven moet worden, maar die moet wel aan de teugels blijven; de **VVD** vraagt of de raad moet onderzoeken welke scherpte nodig is, zodat verwachtingen naar deelnemers helder te maken zijn; de **voorzitter** noemt die vraag retorisch, waarmee **GroenLinks** het eens is.
- is van oordeel dat de rol van de raad duidelijker, steviger en meer helder moet zijn;
- is voornemens aan de sectorale visies een hoogbouwvisie toe te voegen;
- kan zich vinden in een digitaal platform;
- wil onderweg gaan en de trossen loshalen en samen aan de slag gaan.

Democraten Hilversum:

- maakt zich zorgen over de rol van de raad in het geheel; de bedoeling was dat bewoners, raad en college het gesprek met elkaar aangaan; de raad moet echter onverkort zijn kaderstellende en controlerende rol blijven uitoefenen; een actieve rol is daarom essentieel;
- is het niet eens met het concept-raadsbesluit en kondigt een amendement aan;
- ziet de vigerende Structuurvisie 2030 niet genoemd, terwijl die nog wel bindend is; de omgevingsfoto staat vol met niet gestelde opgaven, en kan dus alleen als basisinformatiebron dienst doen, maar niet als kaderstellend document; een opgave is dat pas als een raadsbesluit daaraan ten grondslag ligt;
- kan het koersdocument van de regio Gooi en Vechtstreek alleen voor kennisgeving aannemen;
- vindt de vraag bij de omgevingsvisie leidend welke stad men in 2040 wil zijn en vindt die vraag bij uitstek politiek van aard; daarbij komen alle opgaven voor Hilversum in relatie tot de regio tot een evenwichtige samenhang in duidelijke, glasheldere kaders voor de latere uitwerking in de omgevingsplannen;
- wil participatiegesprekken laten plaatsvinden onder leiding van een onafhankelijke deskundige in plaats van een externe deskundige;
- ziet graag bevestigd dat de omgevingsvisie over de gehele gemeente gaat, waarbinnen per wijk eventueel verbijzondering kan plaatsvinden, maar altijd in samenhang met het geheel;
- wil graag weten welke ander horizontale bestuursorganen door het college worden betrokken;
- noemt het in de zeevaart niet ongebruikelijk dat de raad (kapitein) koers bepaalt; het kraaiennest komt pas aan de orde als er land in zicht is; het college wekt de indruk dat bewoners op sleeptouw worden genomen, maar als men dat doet komt men altijd achteraan en is men niet in staat om de koers te bepalen.

De PvdA:

- vraagt zich af hoe men de samenleving een opdracht geeft en hoe men over het graf heen regeert in toekomstige bestuursperiodes, wat volgens haar niet kan;
- wil wel een uitspraak doen over de reikwijdte van participatie en stelt dat iedereen moet kunnen meedoen; daarover had zij meer verwacht;
- verzoekt de metafoor van het kraaiennest uit het stuk te laten;
- stelt dat de raad de omgevingsfoto, waarvan het college wil dat die uitgangspunt voor alle visietrajecten is, niet heeft vastgesteld of daarover heeft gesproken; de opgaven zijn daardoor niet neutraal, wel multi-interpretabel, niet geprioriteerd en dus voer voor gedoe; daarom kan dat beslispunt volgens de fractie niet gevraagd worden en zij vraagt of het college die opvatting deelt;
- ziet dat het college zegt dat de uitkomst van een kaderstellend politiek debat over uitgangspunten en dilemma's een framework geeft van waaruit de frisse herstart van de participatie en de omgevingsvisie gemaakt kunnen worden, met de sdg's als nieuwe frisse taal; dat vindt de fractie een onbegrijpelijke zin;
- vindt de toon in het voorstel belerend, soms bijna beledigend en heel vaak nietszeggend;
- voorspelt dat het college met het plan van aanpak binnen de kortste keren vastloopt op een zandbank.

Leefbaar Hilversum

- vindt informeren de laagste vorm van participatie, wat zij niet vindt passen bij een dergelijk groot onderwerp;
- is van mening dat de opbrengst van participatie pas volgende zomer rapporteren te laat is, omdat de raad nog kaders moet stellen;
- stelt voor te komen tot een gereedschapskist van participatie met allerlei mogelijke middelen, waarmee men kan participeren;
- vraagt of de omgevingsfoto de enige basis moet zijn;
- meent dat er een actieve samenloop moet zijn tussen omgevingsvisie, woonvisie en mobiliteitsvisie;
- vindt het fijn mensen te prikkelen om mee te doen;
- is benieuwd wat met de opbrengst van participatie worden gedaan.

Hilversums Belang:

- herinnert aan amendement A 20-53 waarin staat dat raad, college, inwoners en instellingen samen in gesprek gaan over de voorbereiding van een concrete visie; dat amendement heeft het college dan niet gevolgd;
- ziet dat de raad alleen als toehoorder bij participatie mag optreden en vindt dat geen goed plan; de fractie vraagt hoe het college dat ziet;
- informeert wanneer het raadsvoorstel over de participatieladder komt;
- vindt de metafoor van een kraaiennest ongepast en de raad opzij zetten;
- leest bij de planning dat de omgevingsvisie inzet bij de verkiezingen moet worden als de huidige raad die niet vaststelt, wat zij geen goed uitgangspunt en niet passend vindt.
- wil er in 2021 er proberen als Hilversummers en raad uit te komen;
- doet graag mee aan amendementen om de rol van de raad te versterken.

Wethouder Scheepers:

- wil niet tornen aan de kaderstellende rol van de raad en vindt het spijtig dat dat tot ergernis heeft geleid;
- gaat het om vertrouwen, en het bij elkaar zitten van bewoners, raad en college zijn belangrijk;
- heeft geen twijfel over de kaderstellende rol van de raad; het voorstel is om een brede participatie met de stad te starten, die leidt tot thematiek, dilemma's en problemen, op basis waarvan de kaderstelling vorm krijgt; hij hoort dat raadsleden behoefte hebben om vanuit hun kaderstellende rol al bepaalde thema's te willen selecteren om als leidraad in de discussie te dienen; die aanvliegroute verschilt nogal en daarom wil hij in tweede termijn horen hoe de commissieleden daar tegenaan kijken;
- kan zich vinden in de alternatieve formulering van de VVD en gaat het erom dat iedereen moet kunnen participeren, waarbij iedereen gelijkwaardig is; wel moet men aangeven namens wie men participeert; die identiteitsvraag neemt hij mee;
- ziet de omgevingsfoto als een vertrekpunt met wetenswaardige informatie; die foto is niet het enige basisdocument; thema's en dilemma's zijn daaruit te destilleren; dat kan op voorhand of na participatie;
- probeert participatie zo breed mogelijk in te zetten met zoveel mogelijk middelen; wel zal corona afbreuk doen aan de kwaliteit;
- blijft het burgerplatform betrekken;
- zegt dat het college het koersdocument nog niet heeft vastgesteld en door de diverse raden en daar moet het sleutelgebied uit; de **PvdA** heeft om toevoeging van het koersdocument verzocht en is heel blij met de toezegging dat met de raad te gaan bespreken; wethouder **Scheepers** meent dat het koersdocument van de regio voor wensen en bedenkingen naar de raad verzonden zal worden en zal worden besproken;
- hecht veel waarde aan participatie, maar dat betekent niet altijd dat zaken daaruit in het stuk terecht komen; daarom is er aandacht nodig voor verwachtingenmanagement;
- streeft ernaar participatie bij de mobiliteits en woonvisie te betrekken bij de participatie van de omgevingsvisie en zegt een spoorboekje daarvoor toe;

- hoort graag een richtinggevende uitspraak van de raad of dat gremium met thema's voor participatie komt of men laat beginnen met participeren, waarna de thema's vanzelf komen bovendien;
- moet nadenken over een agenderingsrecht van inwoners;
- stelt dat de gebiedsagenda los staat van de omgevingsvisie, maar de getrokken lessen daaruit neemt hij mee;
- kijkt uit naar de hoogbouwvisie van GroenLinks en hij wil die als paragraaf borgen in de omgevingsvisie;
- heeft gerefereerd aan social development goals, die inderdaad een hoog abstractieniveau hebben; ze zijn een te gebruiken wat universele aanvliegroute;
- zal zijn uiterste best doen participatie in helder Hilversums en op de Hilversumse maat en schaal te doen;
- wil dus absoluut niet tornen aan de rol van de raad;
- legt uit dat de omgevingsvisie de opvolger is van de structuurvisie, die nog van toepassing is, evenals alle andere kaders, totdat de omgevingsvisie gaat gelden;
- erkent dat participatiegesprekken worden begeleid door een onafhankelijke deskundige;
- licht toe dat te betrekken horizontale bestuursorganen waterschappen, de provincie, de regio en andere gemeenten zijn;
- meent dat het fair is erop te wijzen dat men niet veel tijd kan verliezen voordat men over de verkiezingen heen gaat;
- vindt de participatieladder meer een systeemding, die minder in de samenleving leeft; uiteindelijk gaat het erom een betekenisvolle vorm van participatie op te zetten met duidelijke discussies over legitimiteit en een duidelijk verwachtingsmanagement ten aanzien van de opbrengst;
- is van opvatting dat een toolbox in de uitwerking mee te nemen is;
- wil participatie in gezamenlijkheid vormgeven en op een manier waarin iedereen vertrouwen heeft.

Tweede termijn sprekers

De heer Kwantes:

- stelt dat bewonersverenigingen niet over de inhoud van de participatie gaan; zij zijn alleen de aanjager voor de participatie geweest;
- gebruikte de metafoor als beeldspraak, die misschien zijn doel voorbij is geschoten; de essentie van de boodschap is elkaar de ruimte te geven om participatie in te gaan; de Omgevingswet nodigt uit tot nieuwe vormen van participatie waarin men elkaar niet te veel moet beperken;
- geeft aan dat de wisselwerking tussen raad, bewoners, belanghebbenden en de gemeente niet in het document staat, omdat een vervolgaanpak betreft; de wisselwerking is belangrijk omdat men niet tegenover elkaar wil staan en die wisselwerking is onderdeel van de participatie.

Mevrouw Gnodde-Bruijn:

- ziet graag een leidende rol van de raad, wat het meest democratisch is;
- wil betere communicatie op participatiegebied om aansluiting met inwoners niet te missen;
- biedt haar schriftelijke ideeën via de griffie aan de commissie aan.

Tweede termijn commissie

De VVD:

- wil beginnen met inzicht opdoen in samenspraak met de samenleving;
- is van mening dat het maken van richtinggevende keuzen aan de raad is, welke keuzen uit te werken zijn in deelvisies, waar participatie een rol kan krijgen;
- verklaart zich bereid die gedachten met haar collega's in een amendement uit te werken.

Het CDA:

- is blij te constateren dat de rol van de raad een goede positie gaat krijgen, waarmee het aangenomen amendement wordt uitgevoerd;

- kan zich voorstellen dat wat betreft de aanvliegroute een goede basis nodig is, op basis waarvan vervolgstappen te zetten zijn, wat begint met inzicht;
- meent dat de behoefte aan inzicht zeer breed gedragen is; dat proces is door college, raad en samenleving op te pakken.

Hart voor Hilversum:

- wil over de aanvliegroute de gehele commissie nog wat huiswerk laten doen.

De ChristenUnie:

- denkt graag mee over het amendement van de VVD.

D66:

- is blij te merken dat de gehele raad behoorlijk gelijke punten naar voren gebracht heeft;
- complimenteert de wethouder met zijn beantwoording en het vervangen van wethouder Voorink;
- komt het inzicht voort uit de omgevingsfoto en vindt het belangrijk dat thema's tevoren worden voorbereid, waarvan de discussie verbeterd; zij wil in een amendement laten aangeven dat het benoemen van thema's een onderdeel van het proces is;

De SP:

- blijft erbij dat de raad eerder bij participatie betrokken moet worden, omdat men anders een tegenstelling krijgt;
- denkt niet dat de raad, vooral niet in het begin, sturing moet geven aan de discussie en elementen en stellingen moet inbrengen in de discussie; die moeten zo breed mogelijk in te zetten zijn; is geen voorstander van een amendement;
- wil zo breed mogelijk laten participeren en zo breed mogelijk weten wat inwoners precies willen;
- vraagt zich af of straks items worden geagendeerd die tegen de gebiedsagenda ingaat, zodat hij zich dan zou afvragen welke betekenis participatie heeft.

GroenLinks:

- draagt graag bij aan het amendement;
- wil waken 'old style' te gaan bepalen waarover wordt gepraat, waarmee men geen recht doet aan kennis en kunde in de samenleving.

Democraten Hilversum:

- draagt bij aan het amenderen van het raadsvoorstel;
- maakt wat betreft de veilige en duurzame stad graag gebruik van de meer volledige uitgangspunten van de omgevingvisie van de Nederlandse overheid, zoals een prettige, gezonde, duurzame, veilige en niet verrommelde woonmilieus en rust en ruimte;
- vraagt of de omgevingvisie over de hele gemeente gaat en vindt het niet handig om die op te knippen in wijken, omdat men dan de samenhang verliest van het geheel;
- vraagt of de MRA en de Gooi en Vechtstreek ook bij de bestuursorganen horen.

De PvdA:

- meent dat de wethouder veel verheldert die eigenlijk in het stuk hadden moeten staan;
- hoorde dat beslispunten 1, 3 en 5 aangepast en geamendeerd zullen worden; de vraag is dan hoe het stuk overeind zonder Babylonische spraakverwarring;
- vraagt om een beter vertrekpunt.

Leefbaar Hilversum:

- vindt participatie heel simpel en bestaan uit 5 g's: gezien, gehoord, gesteund en gedaan, die een goed gevoel geven.

Hilversums Belang:

- complimenteert de wethouder met zijn verduidelijking;
- voelt dat de rol van de raad moet worden versterkt;
- doet aan elk amendement mee dat tot doel heeft om de rol van de raad te versterken.

Wethouder Scheepers:

- wil bij college, raad en samenleving geen verwarring in het proces over wat het vertrekpunt is; de vraag is of men participatie open ingaat of dat daarover de raad al tevoren zaken heeft gedefinieerd;
- gaat de Gebiedsagenda 1221 niet meer aanpassen als er iets uit het participatieproces over de omgevingsvisie komt;
- juicht het toe als omgevingsvisie zeer breed wordt aangenomen;
- zal voor participatie partijen benaderen in de hele gemeente; betrokkenheid komt echter vanuit wijken/buurtten tot stand;
- had het over de regio Gooi en Vechtstreek;
- staat open voor amendementen en hoopt dat college, raad en samenleving zich daarin kunnen vinden.

Advisering aan de raad

Alle fracties vinden het stuk rijp voor de raad met debat.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 23.41 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad van 11 november 2020.

De griffier,

De voorzitter,

P.M.H. van Ruitenbeek

P.I. Broertjes